P9_TA(2023)0484

Európska vodíková banka

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. decembra 2023 o Európskej vodíkovej banke (2023/2123(INI))

(C/2024/4185)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194,

— so zreteľom na dohodu prijatú na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy v Paríži 12. decembra 2015 (Parížska dohoda),

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. marca 2023 o Európskej vodíkovej banke (COM(2023)0156),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. februára 2023 s názvom Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody určený pre vek emisnej neutrálnosti (COM(2023)0062),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 18. mája 2022 s názvom Plán REPowerEU (COM(2022)0230),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. júla 2020 s názvom Vodíková stratégia pre klimaticky neutrálnu Európu (COM (2020)0301),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. júla 2020 s názvom Pohon pre klimaticky neutrálne hospodárstvo: stratégia integrácie energetického systému EÚ (COM(2020)0299),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 10. marca 2020 s názvom Nová priemyselná stratégia pre Európu (COM(2020) 0102),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (COM(2019)0640),

— so zreteľom na návrh Komisie z 20. júna 2023 na nariadenie Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (COM(2023)0337),

— so zreteľom na návrh Komisie z 20. júna 2023 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu („platforma STEP“) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (COM(2023)0335),

— so zreteľom na návrh Komisie zo 16. marca 2023 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (akt o kritických surovinách) (COM(2023)0160),

— so zreteľom na návrh Komisie zo 16. marca 2023 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby výrobkov emisne neutrálnych technológií (akt o emisne neutrálnom priemysle) (COM(2023)0161),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou ([1]), ktoré sa v súčasnosti reviduje,

([1]) Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54.

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ ([2]), ktorá sa v súčasnosti reviduje,

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov ([3]) (smernica o energii z obnoviteľných zdrojov),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1804 z 13. septembra 2023 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá a o zrušení smernice 2014/94/EÚ ([4]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES ([5]), ktorá sa v súčasnosti reviduje,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2005 ([6]), ktoré sa v súčasnosti reviduje,

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES ([7]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva ([8]), ktorá sa v súčasnosti reviduje,

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu ([9]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2021/2085 z 19. novembra 2021, ktorým sa zriaďujú spoločné podniky v rámci programu Horizont Európa a zrušujú nariadenia (ES) č. 219/2007, (EÚ) č. 557/2014, (EÚ) č. 558/2014, (EÚ) č. 559/2014, (EÚ) č. 560/2014, (EÚ) č. 561/2014 a (EÚ) č. 642/2014 ([10]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) č. 559/2014 zo 6. mája 2014, ktorým sa zriaďuje spoločný podnik pre palivové články a vodík 2 ([11]),

— so zreteľom na delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1184 z 10. februára 2023, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 vypracovaním metodiky Únie, ktorou sa stanovujú podrobné pravidlá výroby kvapalných a plynných palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu ([12]),

— so zreteľom na delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1185 z 10. februára 2023, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 stanovením minimálnej prahovej hodnoty pre úspory emisií skleníkových plynov z fosílnych palív vyrobených z odpadu a spresnením metodiky posudzovania úspor emisií skleníkových plynov z kvapalných a plynných palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu a z fosílnych palív vyrobených z odpadu ([13]),

([2]) Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125.
([3]) Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82.
([4]) Ú. v. EÚ L 234, 22.9.2023, s. 1.
([5]) Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94.
([6]) Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 36.
([7]) Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32.
([8]) Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1.
([9]) Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 1.
([10]) Ú. v. EÚ L 427, 30.11.2021, s. 17.
([11]) Ú. v. EÚ L 169, 7.6.2014, s. 108.
([12]) Ú. v. EÚ L 157, 20.6.2023, s. 11.
([13]) Ú. v. EÚ L 157, 20.6.2023, s. 20.

— so zreteľom na delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/856 z 26. februára 2019, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o prevádzkovanie inovačného fondu ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2021 o európskej stratégii pre vodík ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2021 o európskej stratégii pre integráciu energetických systémov ([16]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júla 2020 o komplexnom európskom prístupe k uskladňovaniu energie ([17]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o európskom ekologickom dohovore ([18]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 2019 o zmene klímy – dlhodobá strategická vízia Európy pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo v súlade s Parížskou dohodou ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2018 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá v Európskej únii: čas konať! ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. februára 2018 o urýchlení inovácií v oblasti čistej energie ([21]),

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 14. júna 2023 k Európskej vodíkovej banke ([22]),

— so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 30. novembra 2023 k Európskej vodíkovej banke,

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre rozpočet,

— so zreteľom na správu Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (A9-0379/2023),

A. keďže EÚ je zmluvnou stranou Parížskej dohody a zaviazala sa znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050;

B. keďže vodík sa môže používať ako surovina, palivo alebo nosič energie a má významný potenciál dekarbonizovať priemyselné odvetvia náročné na znižovanie emisií a ťažkú dopravu, v prípade ktorých nie je priama elektrifikácia technologicky možná alebo konkurencieschopná;

C. keďže vodík sa môže používať aj ako posledná možnosť ako zásobník energie na vyrovnávanie energetického systému, čím prispieva k integrácii energetického systému;

D. keďže vodík je sám osebe nepriamym skleníkovým plynom a povedomie o jeho vplyvoch na klímu rastie, čo by sa malo náležite riešiť opatreniami na monitorovanie, prevenciu a zmierňovanie v úzkej spolupráci s priemyslom;

E. keďže vodíková stratégia EÚ stanovila cieľ inštalovať do roku 2030 v EÚ aspoň 40 GW vodíkových elektrolyzérov z obnoviteľných zdrojov a vyrobiť 10 miliónov ton obnoviteľného vodíka a plán REPowerEU navrhol doplniť tento cieľ dovozom rovnakého množstva obnoviteľného vodíka;

F. keďže celkové investície potrebné na splnenie tohto cieľa sa odhadujú na 335 – 471 miliárd EUR a na zabezpečenie dovozu predpokladaného množstva vodíka z obnoviteľných zdrojov budú potrebné ďalšie investície vo výške 500 miliárd EUR;

([14]) Ú. v. EÚ L 140, 28.5.2019, s. 6.
([15]) Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 56.
([16]) Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 45.
([17]) Ú. v. EÚ C 371, 15.9.2021, s. 58.
([18]) Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2.
([19]) Ú. v. EÚ C 23, 21.1.2021, s. 116.
([20]) Ú. v. EÚ C 345, 16.10.2020, s. 80.
([21]) Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 10.
([22]) Ú. v. EÚ C 293, 18.8.2023, s. 127.

G. keďže európsky priemysel výroby elektrolyzérov si stanovil cieľ nainštalovať do roku 2025 výrobnú kapacitu aspoň 25 GW, čo predstavuje približne 120 GW inštalovanej kapacity v Európe;

H. keďže náklady na elektrolyzéry sa za posledných desať rokov už znížili o 60 % a podľa Komisie sa očakáva, že v dôsledku úspor z rozsahu sa v roku 2030 znížia na polovicu;

I. keďže palivové články a elektrolyzéry si vyžadujú technologicky náročné komponenty a niekoľko kritických surovín, najmä kovy platinovej skupiny, ktorých hlavní výrobcovia sa nachádzajú mimo EÚ, často v krajinách, kde je ťažba spojená so závažným porušovaním ľudských práv, zhoršením správy vecí verejných, konfliktmi a zhoršovaním životného prostredia, zatiaľ čo výrobcovia so sídlom v EÚ čelia nekonkurenčným prevádzkovým podmienkam;

J. keďže trh s vodíkom z obnoviteľných zdrojov je ešte potrebné vybudovať a bude si vyžadovať primeranú ochranu zákazníkov a značné investície, aby sa dekarbonizácia dosiahla vo všetkých odvetviach náročných na znižovanie emisií;

K. keďže dopyt po vodíku z obnoviteľných zdrojov pri konečnom použití treba stimulovať vo všetkých odvetviach vrátane tých, ktoré by pri prechode na dekarbonizované hospodárstvo mohli využívať nízkouhlíkový vodík;

L. keďže určovanie cien má zásadný význam z hľadiska konsolidácie základov trhu s vodíkom, zamerania sa na verejnú finančnú podporu a umožnenia účinného regulačného dohľadu a verejného monitorovania;

M. keďže Komisia odhaduje cenu vodíka z obnoviteľných zdrojov v EÚ na 2,5 až 5,5 EUR/kg, čo je spôsobené cenou elektriny z obnoviteľných zdrojov a elektrolyzérov, zatiaľ čo cena vodíka z fosílnych palív je približne 1,5 EUR/kg;

N. keďže globálni hospodárski partneri a konkurenti vrátane USA a Číny poskytujú silnú finančnú podporu svojej domácej výrobe vodíka z obnoviteľných zdrojov okrem iného prostredníctvom zákona USA o znižovaní inflácie, ktorým sa podporuje vodík z obnoviteľných zdrojov s daňovou úľavou do 3 USD na kg;

1. víta oznámenie Komisie o Európskej vodíkovej banke; konštatuje, že názov „Európska vodíková banka“ môže byť zavádzajúci, pretože nejde o banku, ale o iniciatívu, ktorá má slúžiť ako efektívne a zjednodušené jednotné kontaktné miesto na koordináciu činností a financovania na podporu projektov v oblasti vodíka z obnoviteľných zdrojov v celom dodávateľskom reťazci;

2. nabáda Komisiu, aby tejto iniciatíve poskytla viac finančných prostriedkov a lepšiu viditeľnosť, keďže bude predstavovať dôležitý míľnik pre naštartovanie európskeho trhu s vodíkom; domnieva sa, že Európska vodíková banka by mala niesť jasnú zodpovednosť za vykonávanie odporúčaní uvedených v tomto uznesení;

3. pripomína, že jedinou udržateľnou formou vodíka je obnoviteľný vodík; konštatuje, že elektrolyzéry predstavujú menej ako 4 % celkovej výroby vodíka v EÚ; konštatuje, že nízkouhlíkový vodík bude zohrávať úlohu počas prechodu na hospodárstvo s nulovou čistou produkciou emisií uhlíka a pri rýchlom rozrastaní trhu s vodíkom;

4. uznáva, že výroba vodíka z obnoviteľných zdrojov je náročná na spotrebu energie; konštatuje, že dosiahnutie cieľov v oblasti vodíka z obnoviteľných zdrojov si bude vyžadovať zintenzívnenie výroby elektrolyzérov, ktoré obsahujú kritické suroviny; konštatuje, že by si to vyžadovalo aj výrazné rozšírenie kapacity výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a modernizáciu elektrizačnej sústavy;

5. pripomína, že Medzinárodná agentúra pre energiu odhaduje, že 32 % celosvetovej kapacity elektrolyzérov bude do roku 2030 umiestnených v Európe, ak sa zrealizujú všetky plánované projekty; zdôrazňuje, že je potrebné zachovať a posilniť celosvetové vedúce postavenie Únie v oblasti vodíka vytvorením inovatívneho a účinného trhu, ktorý bude spájať výrobcov so spotrebiteľmi využívajúc primeranú infraštruktúru;

6. víta návrhy Komisie na akt o emisne neutrálnom priemysle, akt o kritických surovinách a revíziu smernice o energii z obnoviteľných zdrojov, ktoré by prispeli k bezpečným, konkurencieschopným a odolným hodnotovým reťazcom slúžiacim zvýšenému dopytu po vodíku z obnoviteľných zdrojov a elektrolyzéroch vyrobených v EÚ; zdôrazňuje, že Európska vodíková banka by mala dopĺňať akt o emisne neutrálnom priemysle;

7. dôrazne podporuje zjednodušené a rýchlejšie povoľovacie postupy v celom hodnotovom reťazci s cieľom zvýšiť výrobu vodíka z obnoviteľných zdrojov a podporiť inovácie; trvá na zachovaní súčasnej vysokej úrovne ochrany životného prostredia pri posudzovaní žiadostí o povolenie a zároveň na zjednodušení určitých environmentálnych aspektov postupov udeľovania povolení a administratívnych postupov pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov;

8. domnieva sa, že v záujme zabezpečenia priemyselnej suverenity EÚ v kontexte otvorenej strategickej autonómie by prvá fáza implementácie Európskej vodíkovej banky mala dôrazne uprednostniť zvyšovanie domácej výroby, zatiaľ čo ďalšie fázy by sa mohli rozšíriť, aby sa umožnilo zvýšenie konkurencieschopného dovozu vodíka z obnoviteľných zdrojov; pripomína, že podpora domácej výroby aj dovozu by mala patriť do právomoci Európskej vodíkovej banky;

9. víta úlohu Európskej vodíkovej banky pri zvyšovaní transparentnosti tokov, transakcií a cien na vznikajúcom trhu s vodíkom; zdôrazňuje, že táto funkcia je kľúčová pre zvýšenie dôvery trhu, posilnenie regulačného dohľadu a verejného monitorovania a pre informovanie o integrovanom plánovaní energetickej infraštruktúry;

10. zdôrazňuje, že súkromné financovanie bude mať zásadný význam pri budovaní európskeho trhu s obnoviteľným vodíkom a že efektívny trh by po svojom vytvorení nemal závisieť od verejných dotácií;

11. konštatuje, že spoľahlivý regulačný rámec EÚ pre trh s vodíkom môže pomôcť vytvoriť riadne fungujúci trh; domnieva sa, že predvídateľný a menej nestály cenový vývoj je potrebný na vytvorenie investičnej istoty pre nevyhnutné investície do výroby vodíka a vodíkovej infraštruktúry;

12. domnieva sa, že delegované akty o kvapalných a plynných palivách z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu zvýšili predvídateľnosť a istotu pre investorov; víta návrh Komisie na balík opatrení pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom; trvá na zabezpečení koherentného a stabilného regulačného prostredia pre priemysel;

13. zdôrazňuje, že podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu z obnoviteľných zdrojov je výroba vodíka elektrolýzou náročná na spotrebu vody a spotrebuje 18 až 24 kg vody na každý kg vodíka; zdôrazňuje, že spotreba vody je ešte vyššia, ak sa berie do úvahy vrchný hodnotový reťazec; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť efektívnemu využívaniu zdrojov a rámcovej smernici o vode ([23]), najmä v regiónoch ohrozených suchom; vyzýva na ďalší výskum technológií na odsoľovanie vody, ktoré minimalizujú spotrebu energie a vplyvy na životné prostredie, najmä znečistenia slanou vodou;

14. zdôrazňuje, že vodíkové údolia a súvisiace infraštruktúry zohrávajú dôležitú úlohu ako nástroje na podporu dekarbonizácie priemyselných oblastí, podporu inovácií a prispievajú k miestnemu hospodárstvu; konštatuje, že vodíkové údolia poskytujú zabezpečené klastre ponuky vodíka a dopytu po ňom v Európe; domnieva sa, že Európska vodíková banka je zodpovedná za koordináciu a podporu všetkých relevantných centier spotreby naprieč vodíkovými údoliami a za škálovanie veľkých hlavných projektov v oblasti vodíka;

Finančná podpora domácej výroby obnoviteľného vodíka

15. víta rozhodnutie Komisie spustiť prvú pilotnú aukciu založenú na cene na podporu obnoviteľného vodíka; berie na vedomie rozpočet vo výške 800 miliónov EUR na podporu výroby obnoviteľného vodíka počas 10 rokov; vyzýva Komisiu, aby urýchlene začala s posudzovaním tejto pilotnej aukcie z hľadiska jej účinnosti a makroekonomických a priemyselných dôsledkov;

([23]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

16. berie na vedomie rozhodnutie Komisie poskytnúť v prvej pilotnej aukcii podporu vo forme pevnej prémie, keďže rozdiel medzi výrobou a spotrebou vodíka bude prinajmenšom na začiatku vysoký; trvá na stanovení pevnej prémie pre budúce aukcie, ktorá by bola rovnocenná s prémiou, ktorú navrhli USA v rámci zákona o znížení inflácie, alebo vyššia ako táto prémia; žiada Komisiu, aby zvážila doplnkové mechanizmy, ako sú granty, rozdielové zmluvy a zmluvy o predaji emisií oxidu uhličitého; domnieva sa, že tieto doplnkové mechanizmy by mohli podporiť nielen výrobu, ale aj dopyt po vodíku z obnoviteľných zdrojov;

17. opätovne zdôrazňuje význam geografickej a odvetvovej vyváženosti z hľadiska umožnenia výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov v celej EÚ a jeho využívania odvetviami náročnými na znižovanie emisií; trvá na tom, že je potrebné zabrániť ďalšiemu prehlbovaniu regionálnych rozdielov, ktoré už existujú v dôsledku rôzneho rozsahu rozvoja trhu s vodíkom; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vypracovala regionálne aukcie a na tento účel vymedzila regióny, ktoré by boli dostatočne veľké na zabezpečenie primeranej hospodárskej súťaže pri súčasnom zabezpečení geografickej rovnováhy; žiada Komisiu, aby navrhla alokačný kľúč s cieľom podporiť regionálne rovnomerný rozvoj európskeho trhu s vodíkom;

18. vyzýva Komisiu, aby poskytla technickú pomoc členským štátom s nízkou mierou účasti, ako sa stanovuje v poslednej revízii smernice o systéme EÚ na obchodovanie s emisiami ([24]); zdôrazňuje, že takáto podpora by mala podnietiť účasť žiadateľov zo všetkých členských štátov na aukciách v rámci Európskej vodíkovej banky;

19. zdôrazňuje, že Európska vodíková banka by sa mala usilovať prilákať aj menšie rozvíjajúce sa projekty; navrhuje Komisii, aby upravila niektoré prvky návrhu aukcie, najmä požiadavku na minimálnu inštalovanú kapacitu elektrolyzérov a obmedzenie maximálneho objemu ponuky, a aby zvážila možnosť spojiť žiadosti s cieľom uľahčiť účasť malých a stredných podnikov (MSP);

20. žiada Komisiu, aby prehodnotila a objasnila pravidlá zlučiteľnosti verejnej finančnej podpory a financovania poskytovaného v rámci Európskej vodíkovej banky, pričom by mala zohľadniť to, že by nemalo dochádzať k ich kumulácii v súvislosti s tými istými nákladmi, s cieľom zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi všetkými žiadateľmi;

21. zdôrazňuje, že v koncepcii budúcich aukcií by sa mal dôrazne uprednostniť predaj obnoviteľného vodíka odvetviam náročným na znižovanie emisií a ťažkej doprave, najmä leteckej a lodnej doprave; v tejto súvislosti sa domnieva, že do kritérií oprávnenosti týkajúcich sa aukcií by sa mali zahrnúť určité obmedzenia;

22. žiada Komisiu, aby nezohľadňovala len cenu, ale aby zahrnula aj jasný systém bonusových bodov na určenie poradia ponúk; poznamenáva, že takýto systém by mal odmeňovať ponuky, ktoré zabezpečia najvyššiu úroveň udržateľnosti, vedú k vytvoreniu významných pracovných miest a podporujú vysokokvalitné stáže, učňovskú prípravu a rekvalifikáciu alebo zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov;

23. uznáva naliehavú potrebu zvýšiť výrobu elektrolyzérov v EÚ; navrhuje rozlišovať medzi prevádzkovými a kapitálovými výdavkami; domnieva sa, že prípadná podpora kapitálových výdavkov na nízkouhlíkový vodík by mala byť zameraná len na investície, ktoré môžu neskôr prispieť k výrobe obnoviteľného vodíka, najmä na nákup elektrolyzérov, a nemala by pokrývať prevádzkové výdavky na nízkouhlíkový vodík;

Nefinančná podpora vodíkového ekosystému EÚ

24. víta myšlienku Komisie zaviesť koncepciu „aukcií ako služby“; domnieva sa, že by to mohlo znížiť administratívne náklady členských štátov a podporiť skutočne európsku cestu k energetickej transformácii; žiada Komisiu, aby túto koncepciu vyhodnotila a preskúmala jej ďalší rozvoj pre iné technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov; zdôrazňuje, že administratívna záťaž v procese podávania žiadostí by sa mala čo najviac znížiť, aby postupy udeľovania dokázali spracúvať aj MSP;

([24]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

25. navrhuje, že Európska vodíková banka by mala môcť poskytovať špecializované poradenstvo súkromným subjektom v súvislosti s rozvojom zariadení na vodík z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkový vodík v EÚ; domnieva sa, že takáto služba by nemala závisieť od toho, či žiadateľ získal alebo nezískal financovanie od Európskej vodíkovej banky; navrhuje, aby sa táto poradenská služba opierala o odborné znalosti Európskej investičnej banky (EIB); navrhuje, aby sa aktivity Európskej aliancie pre čistý vodík zaradili do Európskej vodíkovej banky a vytvorilo sa tak fyzické fórum, kde by sa výrobcovia a spotrebitelia vodíka mohli stretávať s cieľom získať poradenstvo a vymieňať si najlepšie postupy;

26. zdôrazňuje, že je dôležité obmedziť fragmentáciu subjektov EÚ zaoberajúcich sa vodíkom; navrhuje začleniť do Európskej vodíkovej banky aktivity spoločného podniku pre čistý vodík, a najmä strediska pre monitorovanie vodíka pre palivové články; trvá na tom, že takéto začlenenie by nemalo znížiť verejné investície do výskumu, vývoja a inovácií;

27. domnieva sa, že dobrovoľný mechanizmus spoločného nákupu vodíka môže prispieť k rozvoju domáceho trhu s vodíkom a k zabezpečeniu dovozu v rámci Európskej vodíkovej banky; zdôrazňuje, že spoločné nákupy by tiež uľahčili investície do kapacity na výrobu vodíka z obnoviteľných zdrojov, zabezpečili dodávky vodíka z obnoviteľných zdrojov za dostupné ceny a bránili by európskym spotrebiteľom, aby sa navzájom predbiehali v navyšovaní cien;

28. konštatuje, že mechanizmus AggregateEU môže fungovať ako pilotný projekt pre rozvoj trhu s vodíkom v rámci Európskej vodíkovej banky; vyzýva Komisiu, aby posúdila vývoj mechanizmu slúžiaceho na dobrovoľnú agregáciu dopytu a spoločný nákup vodíka a vo vhodných prípadoch predložila zodpovedajúci legislatívny návrh; domnieva sa, že toto posúdenie by mohlo byť založené na hĺbkovej analýze primeraných modelov spolupráce spoločností a možnosti vytvoriť systémy záruk, ktoré umožnia účinné zapojenie menších spoločností a MSP;

29. vyzýva členské štáty, aby využívali zelené verejné obstarávanie s cieľom uprednostniť tovar vyrábaný s použitím vodíka z obnoviteľných zdrojov, ako je oceľ, ktorá sa používa pri výstavbe verejných budov a infraštruktúry;

Dovoz obnoviteľného vodíka

30. konštatuje, že napriek zvýšeniu domácej výroby obnoviteľného vodíka by si rastúci dopyt mohol vyžadovať dovoz z krajín mimo EÚ; zdôrazňuje, že Európska vodíková banka by mala využívať synergie pri urýchľovaní dovozu vodíka z obnoviteľných zdrojov a riešiť rastúci dopyt na európskom trhu;

31. zdôrazňuje význam podpory koridorov infraštruktúry určených v oznámení Komisie o pláne REPowerEU s cieľom uľahčiť dovoz až 10 miliónov ton vodíka z obnoviteľných zdrojov a zároveň podporiť dekarbonizáciu v partnerských krajinách;

32. pripomína, že mechanizmus uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM) sa bude vzťahovať na vodík; zdôrazňuje dôležitú úlohu EÚ ako globálneho normotvorcu a vyzýva Komisiu, aby do 31. decembra 2025 zabezpečila spoľahlivý spoločný systém certifikácie v súlade s revidovanou smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie pre dovoz obnoviteľného vodíka, ktorý by bol rovnocenný s pravidlami platnými pre domácu výrobu, s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre spoľahlivých medzinárodných partnerov;

33. trvá na tom, že na investície do obnoviteľného vodíka z tretích krajín by sa mali vzťahovať medzinárodne uznávané zásady náležitej starostlivosti, ako okrem iného hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv, usmernenia Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) pre nadnárodné podniky a usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné obchodné správanie;

34. naliehavo vyzýva Komisiu, aby pripravila usmernenia s jasnými a transparentnými kritériami, pokiaľ ide o oprávnenosť výrobcov z krajín mimo EÚ na podporu EÚ, a to na základe geopolitických rizík a ich možného zníženia prostredníctvom spolupráce, dostupnosti zdrojov na domácu energetickú transformáciu a súladu s hodnotami EÚ a environmentálnymi a sociálnymi normami vrátane pracovných podmienok a práv pôvodného obyvateľstva;

35. zdôrazňuje, že niektoré regióny sveta majú oveľa lepšie podmienky na výrobu vodíka z obnoviteľných zdrojov vďaka veľkej rozlohe a dostupnosti elektriny z obnoviteľných zdrojov; pripomína, že cieľom diplomacie EÚ v oblasti energetiky a vodíka by malo byť podporovať rozvoj transparentných a nenarušených globálnych trhov s vodíkom založených na pravidlách a umožniť partnerským krajinám, a to na celom svete, a najmä v susedstve EÚ, dosiahnuť energetickú transformáciu a zlepšiť ich environmentálne, sociálne a demokratické normy;

36. zdôrazňuje význam diverzifikácie dodávateľov a zachovania spravodlivých globálnych podmienok pri poskytovaní podpory na výrobu obnoviteľného vodíka v krajinách mimo EÚ; navrhuje, aby sa pri dovoze obnoviteľného vodíka, na ktorý sa vzťahuje podpora EÚ, používalo euro, aby sa stalo celosvetovou referenčnou menou pre výmeny vodíka;

Finančná podpora prepravy obnoviteľného vodíka

37. zdôrazňuje, že v záujme úspešného zrýchlenia trhu s vodíkom je potrebné zabezpečiť dostatočné investície na rozvoj primeranej vodíkovej infraštruktúry s cieľom prepojiť ponuku a dopyt, ale aj skladovať a prepravovať vodík v celej EÚ (napríklad európska základná vodíková štruktúra); trvá na tom, že by sa malo zabrániť úzkym miestam a chýbajúcim prepojeniam, aby sa vodík mohol dostať k odvetviam, ktoré ho najviac potrebujú; zdôrazňuje, že pri rozvoji vodíkovej sústavy by sa malo podľa možnosti uprednostniť spoločné umiestnenie výroby a využívania a mala by sa umožniť čo najväčšia súčinnosť s existujúcou infraštruktúrou na prepravu zemného plynu;

38. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali súkromné investície a v prípade potreby zabezpečili verejné financovanie na nové zariadenia pre vodík a na zmenu účelu zariadení, ktoré sa v súčasnosti využívajú na zemný plyn; domnieva sa, že granty aj (uhlíkové) rozdielové zmluvy so zložkou nákladov na dopravu môžu byť vhodnými nástrojmi na podporu investícií do vodíkovej infraštruktúry; z rovnakého hľadiska zdôrazňuje, že na Nástroj na prepájanie Európy by sa s cieľom zvýšiť financovanie príslušnej infraštruktúry mali vyčleniť dodatočné zdroje a že by sa mali zmobilizovať alternatívne finančné prostriedky EÚ v rámci politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;

39. vyzýva Komisiu, aby poverila Európsku vodíkovú banku koordináciou zberu všetkých relevantných údajov vydaných Komisiou, medzinárodnými organizáciami alebo priemyslom v súvislosti s výrobou, skladovaním, prepravou, distribúciou a spotrebou vodíka; konštatuje, že tieto údaje by mali byť vždy, keď je to možné, verejne dostupné a mohli by sa použiť v rozhodovacom procese schvaľovania infraštruktúry súvisiacej s vodíkom podľa revidovaného nariadenia o transeurópskych energetických sieťach ([25]);

Zjednodušenie nástrojov EÚ a finančné mechanizmy

40. vyjadruje znepokojenie nad tým, že priemyselné odvetvia v súčasnosti musia riešiť spleť rôznych nástrojov finančnej podpory na výrobu vodíka; vyzýva Komisiu, aby z Európskej vodíkovej banky urobila jednotné kontaktné miesto pre financovanie vodíka;

41. berie na vedomie celkový rozpočet vo výške 3 miliárd EUR pre Európsku vodíkovú banku, ktorý bol oznámený v prejave o stave Únie v roku 2022; žiada Komisiu, aby objasnila ročný rozpočet, ktorý je k dispozícii na nasledujúcich päť rokov v rámci každého piliera Európskej vodíkovej banky, a aby pripravila plán plánovaných aukcií; trvá na tom, že budúce aukcie by sa mali oznamovať aspoň 12 mesiacov vopred, aby sa zabezpečila predvídateľnosť pre priemysel;

42. vyjadruje hlboké znepokojenie nad celkovým rozpočtom Európskej vodíkovej banky v porovnaní s dotáciami, stimulmi a atraktívnejším investičným rámcom v iných regiónoch sveta, najmä v Číne a USA; domnieva sa, že súčasný balík 800 miliónov EUR na prvú pilotnú aukciu je príliš obmedzený; vyzýva Komisiu, aby pre Európsku vodíkovú banku navrhla primeraný rozpočet tým, že ho v nadchádzajúcich rokoch výrazne navýši o nové zdroje;

([25]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2009, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943 a smernice 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013 (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 45).

43. víta revíziu viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) v polovici trvania, v rámci ktorej Komisia navrhla ďalších 5 miliárd EUR pre Inovačný fond; naliehavo žiada, aby sa značná časť tohto navýšenia pridelila Európskej vodíkovej banke, aby mohol Inovačný fond podporovať viac projektov; zdôrazňuje, že okrem Inovačného fondu by sa malo preskúmať aj alternatívne financovanie, aby Európska vodíková banka nezávisela od kolísania cien uhlíka;

44. vyzýva Komisiu, aby zvážila inflačnú indexáciu na pevnú prémiu s cieľom zabezpečiť stabilitu a chrániť výrobcov, najmä malých a stredných, pred potenciálnym budúcim zvyšovaním cien energie, surovín a prevádzkovej činnosti;

45. konštatuje, že Komisia doteraz nepredložila finančný nástroj na podporu dovozu vodíka z obnoviteľných zdrojov; podporuje spoluprácu medzi Európskou vodíkovou bankou a programami vytvorenými členskými štátmi pri riešení dovozu; vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívny návrh finančného nástroja zameraného na dovoz z krajín mimo EÚ v rámci Európskej vodíkovej banky, ak je to vhodné a v súlade s mechanizmom uhlíkovej kompenzácie na hraniciach;

46. zdôrazňuje potrebu špecializovaného personálu na vykonávanie činností EHB a v tejto súvislosti žiada o primerané financovanie; navrhuje zriadiť pracovnú skupinu pre Európsku vodíkovú banku s personálom zo všetkých relevantných útvarov Komisie;

47. víta zámer Komisie zefektívniť využívanie finančných prostriedkov EÚ na projekty v oblasti vodíka, ako aj legislatívny návrh Platformy pre strategické technológie pre Európu (ďalej len „STEP“), v ktorom sa vodík z obnoviteľných zdrojov označuje za kritickú čistú technológiu, ktorá si vyžaduje ďalšiu podporu; požaduje najvyššiu úroveň súčinnosti medzi platformou STEP a Európskou vodíkovou bankou;

48. trvá na tom, aby sa Európska vodíková banka stala jednotným kontaktným miestom poskytovania informácií o finančných prostriedkoch na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni na podporu projektov v oblasti obnoviteľného vodíka; navrhuje zlúčiť kompas verejného financovania vodíka s Európskou vodíkovou bankou a zahrnúť informácie o všetkých relevantných finančných nástrojoch vrátane, nie však výlučne, Nástroja na prepájanie Európy, Horizontu Európa a Inovačného fondu, s pravidelnými aktualizáciami;

49. navrhuje, aby Európska vodíková banka vytvorila online nástroj, ktorý odvetviam, a najmä MSP, umožní rýchlo posúdiť možnú oprávnenosť projektu súvisiaceho s obnoviteľným alebo nízkouhlíkovým vodíkom na financovanie EÚ, čím by nemalo byť dotknuté konečné rozhodnutie a nemalo by sa vyžadovať poskytnutie dôverných informácií;

50. vyzýva EIB, aby zlepšila prístup k financovaniu projektov týkajúcich sa vodíka z obnoviteľných zdrojov; žiada EIB, aby poskytovala úvery s nulovou sadzbou alebo zaručené úvery, pomáhala pri zabezpečovaní dlhodobého financovania a umožnila kapitálové a iné investície do príslušných projektov;

51. podporuje zavedenie maximálnej ceny pre pevnú prémiu, ako navrhuje Komisia, s cieľom zabrániť nadmernej kompenzácii úspešných žiadateľov zúčastňujúcich sa na aukciách; trvá na tom, že podpora EÚ by sa mala ukončiť, keď sa trhová cena vodíka z obnoviteľných zdrojov stane konkurencieschopnou; naliehavo vyzýva Komisiu, aby nepretržite monitorovala výrobné náklady a trhovú cenu vodíka z obnoviteľných zdrojov a aby prehodnotila pevnú prémiu udelenú víťazným projektom na konci každého zmluvného dojednania medzi výrobcami a spotrebiteľmi alebo aspoň každých päť rokov;

Transparentnosť, zodpovednosť a podávanie správ

52. zdôrazňuje, že je potrebné, aby Komisia vypracovala výročnú správu, v ktorej by zhodnotila pokrok v rozvoji trhu s obnoviteľným a nízkouhlíkovým vodíkom a vyhodnotila činnosť Európskej vodíkovej banky; žiada, aby sa v tejto správe vyhodnotilo aj geografické rozdelenie finančných prostriedkov, počet vytvorených pracovných miest, zmeny v ponuke a dopyte, náklady na obnoviteľný vodík v porovnaní s inými formami vodíka a rozvoj špecializovaných vodíkových infraštruktúr;

53. žiada Komisiu, aby pred predložením návrhu nového VFR predložila komplexné hodnotenie Európskej vodíkovej banky;

°
° °

54. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie všetkým inštitúciám EÚ a členským štátom.